

Σημείωμα του καλλιτέχνη

«Το ιστορικό Α' κοιμητήριο της πόλης των Αθηνών είναι ένας τόπος ο οποίος ανασυνθέτει ένα μέρος της ιστορίας της πόλης και της χώρας, καθώς και ένα διαρκές εν αποθετήριο των κοινωνικών και ιδεολογικών αντιλήψεων που πρόσβευαν οι ένοικοι του. Σ αυτόν τον τόπο μνήμης, το ιστορικό παρελθόν αναπαράγεται και εξιδανικεύεται, καθώς παράλληλα αντανακλώνται σε αυτόν τα σημαντικότερα διακυβεύματα της σύγχρονης περιβάλλουσας πόλης των ζωντανών. Στο χώρο του κοιμητηρίου επιτυγχάνεται η σύνδεση του υποκειμένου με το συλλογικό και συνάμα η ανάγνωση του συλλογικού από το υποκείμενο. Το κοιμητήριο συντηρεί το συλλογικό υποσυνείδητο και έγκειται στο εν ζωή ανθρώπινο δυναμικό να το ανακαλέσει, με τον ίδιο τρόπο που ο ύπνος ανασύρει το ατομικό υποσυνείδητο. Για να ανασύρουμε το ατομικό υποσυνείδητο προϋποτίθενται διαδικασίες ύπνωσης ή και άμβλυνσης των μηχανισμών άμυνας. Αντιστρόφως, για να ανακαλέσουμε το συλλογικό υποσυνείδητο προϋποτίθενται διαδικασίες εγρήγορσης και όξυνσης της συνειδητότητας. Συχνά, η συλλογική μνήμη αποσιωπά ή και παραγκωνίζει κομμάτια του συλλογικού υποσυνείδητου. Το προτεινόμενο ηχητικό έργο επιχειρεί να φέρει στη επιφάνεια τα αποσιωπημένα αυτά θραύσματα μνήμης. Επιχειρεί μια διατάραξη του δημόσιου ύπνου.

Η ηχητική εγκατάσταση περιλαμβάνει αποσπάσματα από ηχογραφημένο υλικό (πχ. συνεντεύξεις, ομιλίες)- λέξεις, φράσεις, παύσεις και σιωπές των επιφανών "ενοίκων" του κοιμητηρίου. Οι ηχητικές αυτές καταγραφές προέρχονται από δημόσια αρχεία, ψηφιακές βιβλιοθήκες και δημοσιοποιημένα ντοκουμέντα και αποτελούν μέρος της επίσημης και ανεπίσημης ιστοριογραφίας. Η αφήγηση βασίζεται σε αυθεντικές ηχητικές καταγραφές και στερείται χρονικής αλληλουχίας. Η αποσπασματική ανασύνθεση των ηχητικών αυτών θραυσμάτων επιχειρεί να δημιουργήσει ένα νέο διάλογο και μια νέα συλλογική αφήγηση. Η αποσπασματική της δομή συμβάλλει στην αποπροσωποποίηση του λόγου των επιφανών ενοίκων του κοιμητηρίου. Η αποπροσωποποίηση του λόγου αντιπαρέρχεται της δεδομένης έλλειψης καταγεγραμμένου υλικού από θανόντες που έζησαν σε εποχή πρότερη της ηχητικής καταγραφής. Συνάμα, η οριζόντια αντιμετώπιση των ενοίκων του νεκροταφείου –ιστορικά καταγεγραμμένων και μή – θέτει ερωτήματα που αφορούν τη διαχείριση της μνήμης μέσω ενός τέτοιου ιστορικού τύπου καθώς και της φωνής των μη επιφανών ενοίκων. Η άυλη φύση του ήχου και η δομή της αφήγησης αφαιρούν τα στοιχεία εξατομίκευσης του «μοντέρνου» ταφικού μνημείου, προσεγγίζοντάς το ως έννοια.

Η ηχητική εγκατάσταση λαμβάνει χώρα στο κυλικείο του κοιμητηρίου. Το χώρο των ζωντανών.

Η διαδικασία της επικηδείου τελετής είναι μια συλλογική διαδικασία την οποία ο κάθε ένας τη βιώνει ατομικά, μνημονεύοντας και αποτίοντας φόρο τιμής στον νεκρό. Μετά το πέρας της τελετής το κυλικείο είναι ο χώρος στον οποίο το άτομο ξαναγίνεται μέρος του κοινωνικού συνόλου των ζωντανών.

Ο χώρος του κυλικείου προσφέρεται συνάμα για μια μεταφορική υιοθέτηση των τεσσάρων σταδίων της εξέλιξης των κοιμητηρίων ως τόπων. Τα τέσσερα στάδια αυτά είναι, συνοπτικά, ο εγκλεισμός, η οπτική απομόνωση, ο εκτοπισμός από τον αστικό χώρο και η μεταμφίεση τους μέσα σε αυτόν.

Η επιλογή του χώρου του κυλικείου συμπυκνώνει γνωρίσματα που συναντώνται στην ανάπτυξη του ίδιου του έργου, συνθέτοντας, με τον τρόπο αυτόν, μια ετεροτοπία εντός της ετεροτοπίας του νεκροταφείου.» - **Νίκος Αρβανίτης**